

Karanko, Klemola

25.02.2026

Eduskunta
Ulkoasiainvaliokunta

Viite: KAA 4/2025 vp

**PUOLUSTUS- JA ILMAILUTEOLLISUUS PIA RY:N LAUSUNTO KANSALAISALOITTEESTA
PUOLUSTUSHANKINTOJEN SÄÄNTELEMISEKSI****1 YLEISTÄ**

PIA pitää tärkeänä avointa keskusteltua koskien puolustustarvikkeiden hankintaa ja myyntejä. Ihmisoikeuksiin liittyvä näkökulma on tärkeä myös alan teollisille toimijoille. Ihmisoikeuskysymys on myös osana puolustustarvikkeiden vientiä koskevassa Euroopan unionin neuvoston hyväksymässä ns. kahdeksassa kriteerissä.

Emme kuitenkaan kannata ihmisoikeusvaikutusten ja humanitaarisen oikeuden toteutumisen arviointivelvoitteen ulottamista puolustushankintoihin. Näemme, että tältä osin nykyinen arviointimenettely on riittävä.

2 YKSITYISKOHTAISET NÄKEMYKSEMME JA PERUSTELUMME

Emme kannata kansalaisaloitteen ehdotusta.

Suurimpina haasteina näemme:

1. kaupan esteiden rakentamisen ja teollisuuden globaaleiden arvoverkostojen häiriöt ja
2. hallinnollisen taakan lisääntyminen ja puolustushankintojen läpimenoprosessin viivästymisen entisestään.

Lisäksi

3. Luotamme nykyiseen järjestelmään, jota tulisi kuitenkin kehittää riippuvuuksien minimoimiseksi.

1. Kaupan esteet

Puolustusmateriaalimarkkina on erittäin protektionistinen ja säädelty. Suomalainen alan teollisuus pyrkii kansainvälisille markkinoille myös globaalien teollisten verkostojen sekä yhteistyöprojektien kautta ja on tässä onnistunutkin. Teollisuuden verkostot myös tukevat Suomen huoltovarmuutta.

Ostojen ja hankintojen säätely lisäisi kaupan esteitä, toisi epävarmuutta markkinoille ja tekisi suomalaisista yrityksistä vähemmän houkuttelevia kumppaneita.

Karanko, Klemola

25.02.2026

2. Hallinnollisen taakan lisääntyminen

Puolustushankintojen hallinnollinen viitekehys on erittäin kuormittava, eivätkä hankintoja tekevän Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen hankintaresurssit vastaa turvallisuusympäristön muutoksen myötä kasvanutta työkuormaa. Hankintojen pitkä kesto aika kuormittaa myös tarjouskilvassa mukana olevia yrityksiä. Hankintapäätöksestä tilaukseen voi kulua useita kuukausia, mikä aiheuttaa yrityksille ja niiden alihankkijoille kassavajetta sekä sitoo yrityksen resursseja olemattomaan tilaukseen.

Puolustus- ja turvallisuushankintoja ohjaava EU-direktiivi on tarkoitus uudistaa nopealla aikataululla päämääränä nopeuttaa ja yksinkertaistaa hankintamenettelyitä. Direktiivi ei nykyisellään velvoita ottamaan ihmisoikeusasioita huomioon puolustushankintojen arvioinneissa. On epätodennäköistä, että tätä linjausta muutettaisiin tilanteessa, jossa regulaatioon haetaan joustavuutta.

Jo ennestään pitkää hankintaprosessia ei tule kuormittaa lisävaatimuksilla ja siten hidastaa suorituskyvyn rakentamista sekä seurannaisvaikutuksina heikentää muiden hankintojen läpimenoaikoja.

3. Nykyisen järjestelmän kehittämistarpeet

Suomi hankkii suurimman osan puolustusmateriaalistaan ulkomailta. Pienenä tuottajamaana Suomen tulee hankinnoissaan ottaa huomioon niiden synnyttämä pitkäaikainenkin riippuvuussuhde toimittavaan yritykseen ja sen kotimaahan. Järjestelmän elinkaaren ja huoltovarmuuden turvaaminen edellyttää useimmin läheistä yhteistyötä suomalaisen teollisuuden kanssa. Kotimainen teollisuus voi osallistua hankintoihin eri rooleissa, myös integraattorina.

Puolustushallinto tekee oman arvionsa hankinnan mahdollisista kohdemaista ennen tarjouspyynnön lähettämistä. Näemme, että nykyistä järjestelmää tulisi kehittää siten, että järjestelmän elinkaaren aikaisen tuen, huoltovarmuuden ja riippuvuuksien arviointi tehtäisiin syvällisemmin. Riskien minimoimiseksi hankinnoissa tulee vaatia kotimaista osuutta esimerkiksi teollisen yhteistyön muodossa. Siten voidaan varmistaa kotimaisen teollisuuden osallistuminen ja riippuvuuksien vähentäminen alkuperäisestä toimittajasta.

3 YHTEENVETO

1. Emme kannata kansalaisaloitteen ehdotusta.
2. Suurimpina haasteina näemme:
 - a. kaupan esteiden rakentamisen ja teollisuuden globaaleiden arvoverkostojen häiriöt.
Ostojen ja hankintojen säätely lisäisi kaupan esteitä, toisi epävarmuutta markkinoille ja tekisi suomalaisista yrityksistä vähemmän houkuttelevia kumppaneita.

Karanko, Klemola

25.02.2026

- b. hallinnollisen taakan lisääntyminen ja puolustushankintojen läpimenoprosessin viivästymisen entisestään.
Jo ennestään pitkää hankintaprosessia ei tule kuormittaa lisävaatimuksilla ja siten hidastaa suorituskyvyn rakentamista sekä seurannaisvaikutuksina heikentää muiden hankintojen läpimenoaikoja.
- 3. Nykyistä arviointia tulisi kehittää riippuvuuksien minimoimiseksi.
Hankittavan järjestelmän elinkaaren aikaisen tuen, huoltovarmuuden ja riippuvuuksien arviointi tulee tehdä nykyistä syvällisemmin. Riskien minimoimiseksi hankinnoissa tulee vaatia kotimaista osuutta esimerkiksi teollisen yhteistyön muodossa. Siten voidaan varmistaa kotimaisen teollisuuden osallistuminen ja riippuvuuksien vähentäminen alkuperäisestä toimittajasta.